

สาขาวิชาพลศึกษา
และนันทนาการ

การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียน

ความหมาย

การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียน (Physical Education Programs in Schools) คือ รายการการจัดพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรม พลศึกษาต่างๆ อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงกันตาม ความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของ นักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมถึงการได้รับคำสอน การ ช่วยเหลือแนะนำ การใช้สถานที่การใช้อุปกรณ์ และ การใช้บริการอื่นๆ เกี่ยวกับการพลศึกษาด้วย เพื่อให้ นักเรียนแต่ละคนได้มีการพัฒนาการตาม ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด

ส่วนประกอบของการจัดโครงการพลศึกษา ในโรงเรียน

การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนที่จะ ถือว่ามีความสมบูรณ์ได้นั้นจะต้องมีการจัดในด้าน ต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน พร้อมๆ กันดังนี้ คือ

1. การจัดโครงการการสอนพลศึกษาในชั้น เรียน (physical education class instruction programs)
2. การจัดโครงการการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน (intramural athletic programs)
3. การจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่าง โรงเรียน (interscholastic athletic programs)
4. การจัดโครงการจัดพลศึกษาพิเศษ (adapted physical education programs)

ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดตลอดจนความ สัมพันธ์กันในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

การจัดโครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน

การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนนี้ก็คือ การจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่

โรงเรียนได้กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นปี วิชา พลศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นและ สำคัญสำหรับนักเรียนที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งในปัจจุบันระหว่างที่อยู่ในวัยเด็กกำลังเรียนอยู่ และในวัยที่เป็นผู้ใหญ่หลังจากเรียนสำเร็จจาก โรงเรียนไปแล้ว ประเทศต่างๆ จึงมักจะเห็นความ สำคัญของวิชาพลศึกษาได้จัดให้มีการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับตลอดหลักสูตรการเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สำหรับ ประเทศไทยเรานั้นได้มีการจัดให้มีการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษามาเป็น เวลานานแล้ว ความมุ่งหมายหลักของการเรียนการ สอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและ มัธยมศึกษาที่พอจะสรุปได้ที่สำคัญจะมีอยู่ 5 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง มี สุขภาพอนามัยสมบูรณ์ สามารถสนองความ ต้องการการเคลื่อนไหวของร่างกาย ช่วยให้ร่างกาย มีการเจริญเติบโตตามอัตราที่ควรจะเป็น
- 1.2 เพื่อให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการในการ ทำงานประสานกันระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ หรือที่เรียกว่าเพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะในกิจกรรม กีฬาต่างๆ เพื่อจะได้นำไปใช้เล่นในเวลาว่างหรือ เมื่อหลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว
- 1.3 เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นในการออกกำลังกาย และการ เล่นกีฬาด้วยความปลอดภัยเพื่อสุขภาพของตนเอง
- 1.4 เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณธรรม มีน้ำใจ นักกีฬา
- 1.5 เพื่อให้นักเรียนได้มีความรัก มีความ สนใจในการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อมิตรภาพและ เพื่อความสนุกสนาน

กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้เรียนมักจะเป็นกิจกรรมการกีฬาต่าง ๆ ที่มีความสนุกสนานเหมาะสมในแต่ละเพศแต่ละวัย มีคุณค่าสามารถนำไปใช้เล่นต่อในเวลาว่างได้ เช่น กีฬาประเภททีม ได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล เนตบอล ฮอกกี้ แชนด์บอล เป็นต้น กีฬาประเภทเดี่ยวและคู่ ได้แก่ เทเบิลเทนนิส แบดมินตัน ห่วงข้ามตาข่าย เทนนิส เป็นต้น ประเภทยิมนาสติกก็ได้แก่ ยืดหยุ่น ยิมนาสติกลีลาประกอบเครื่องมืองต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมเกี่ยวกับทางน้ำ เช่น ว่ายน้ำ กระโดดน้ำ ในระดับชั้นประถมศึกษาก็มีกิจกรรมการเคลื่อนไหว เบื้องต้น เกมมูลฐาน เกมการเล่นพื้นเมือง และเกมการเล่นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ทักษะเบื้องต้นของกีฬาต่าง ๆ ที่เรียกว่าเกมนำไปสู่กีฬาใหญ่ต่อไป

ปรัชญาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเบื้องต้นที่สำคัญนั้นนอกจากจะช่วยทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการตามความมุ่งหมายที่กล่าวมาแล้วทั้ง 5 ด้าน ยังจะเป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้มีความรักความชอบผูกพันกับกิจกรรมการออกกำลังกายและกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ เพื่อนำกิจกรรมการออกกำลังกายและกิจกรรมกีฬาต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งในวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้วด้วย ด้วยเหตุนี้วิธีการเรียนการสอนจึงมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง คือ การที่นักเรียนจะมีร่างกายแข็งแรง มีความสามารถในการเล่น มีความรู้ว่าจะเล่นอย่างไรจึงจะปลอดภัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีความรักและชอบการเล่นกีฬาก็ต่อเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเล่นกีฬาด้วยความสนุกสนานจริงๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นการให้นักเรียนได้มีโอกาสลิ้มรสกีฬาในทุก ๆ ด้านด้วยตนเอง หน้าที่ของครูจึงมีความสำคัญมากในการที่จะจัดเตรียมประสบการณ์ที่สนุกสนานมีคุณค่าให้นักเรียนมีความติดอกติดใจอยากจะทำเล่นกีฬาทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไปอีก โดยหวังว่าถ้าหากนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเล่นกีฬาเป็นประจำแล้ว ความแข็งแรงของร่างกาย ทักษะ

ทางการกีฬา ความรู้ความเข้าใจในการเล่นกีฬาระเบียบวินัยในตัวเอง และความรักความชอบการกีฬาก็จะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจะนำมาสู่การมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจตลอดจนการเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

หลักของการจัดโครงการสอนวิชาพลศึกษาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การจัดโครงการสอนวิชาพลศึกษาในแต่ละระดับชั้นจะต้องมีความมุ่งหมายที่ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้และบรรลุผลได้ทั้ง 5 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ความเข้าใจ คุณธรรม การมีน้ำใจนักกีฬา ด้านทัศนคติความรักและความชอบในการเล่นกีฬา คือให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน และในขณะเดียวกันครูก็ควรจะทำให้นักเรียนได้ทราบความมุ่งหมายนั้น ๆ ด้วย

2. ในการจัดโครงการสอนพลศึกษาทุกครั้งครูควรจัดให้มีกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาหลาย ๆ อย่างเพื่อที่จะช่วยให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ในทุก ๆ ด้านด้วย

3. การจัดโครงการสอนพลศึกษาควรคำนึงถึงหลักการทางสรีรวิทยาการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยาการกีฬาควบคู่กันไปด้วย เพราะหลักการของสาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องพันกับการจัดโครงการสอนพลศึกษาเป็นอย่างมาก

4. การจัดโครงการสอนพลศึกษาควรยึดหลักของคุณค่าทางนันทนาการในแต่ละกิจกรรมด้วย ทั้งนี้เพราะว่าปรัชญาการสอนพลศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือเพื่อให้นักเรียนได้นำกิจกรรมที่ได้เรียนไปแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเวลาว่างต่อไปอีกได้ ดังนั้นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางนันทนาการจะเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญช่วยให้บรรลุตามความมุ่งหมายนี้ได้

5. การจัดโครงการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาควรจะเป็นโครงการที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมพลศึกษาที่เป็นพื้นฐานหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มี

โอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมหลาย ๆ อย่างทำให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจและพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างกว้างขวางจะได้เป็นพื้นฐานในการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่สูงต่อไป

6. สำหรับในระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้น การจัดการการสอนวิชาพลศึกษาควรจะมีคำตอบและมียุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับระดับชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้โดยมุ่งให้นักเรียนรู้ในกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัดและความสนใจสามารถที่จะนำไปใช้ชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกิจกรรมต่างๆ อาจจะจัดให้นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบของเกมหรือกีฬาต่างๆ อย่างแท้จริงได้

7. การจัดการการสอนพลศึกษาควรจะได้มีการวางแผนที่แน่นอนและมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ เช่น ดินฟ้าอากาศ สถานที่ อุปกรณ์ มีแผนการสอนประจำสัปดาห์ ประจำภาค และประจำปี ไว้ในแต่ละระดับชั้นเป็นลายลักษณ์อักษร สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

8. โครงการสอนพลศึกษาจะมีความสำเร็จหรือไม่มากนักเพียงใดนั้นจะขึ้นอยู่กับครูพลศึกษาเป็นสำคัญ ครูพลศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการสอนพลศึกษา นอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีปรัชญาที่ถูกต้องในการจัดการพลศึกษาในโรงเรียนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมคติ มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะดำเนินการตามโครงการเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนด้วยความจริงใจและเต็มใจด้วย

9. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความพร้อมและมีพัฒนาการที่จะเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตยในโอกาสข้างหน้าต่อไปอีก ครูควรจะได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดโครงการสอนพลศึกษาหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่างๆ ตามที่ครูพิจารณาเห็นสมควรด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

10. ทศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษานับว่ามีความสำคัญมากในการที่นักเรียนจะนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองในชีวิตประจำวัน ถ้านักเรียนเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาและเห็นประโยชน์ของวิชาพลศึกษาในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว นักเรียนก็มักจะมีความสนใจและตั้งใจเรียนในวิชาพลศึกษา และนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนวิชาพลศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ฉะนั้นเพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาพลศึกษาดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามอุดมคติของการพลศึกษา มีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจในตัวนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนด้วยความเต็มใจ พร้อมกับสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสนุกสนานและบรรลุผลตามระดับความสามารถของแต่ละคนด้วย

การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า intramural athletic programs คำว่า intramural จากภาษาละติน intra แปลว่า ภายใน กับ mural แปลว่า กำแพง ถ้าจะรวมศัพท์ทั้งสองคำเป็น intramural ก็อาจจะแปลว่า ภายในกำแพง เมื่อนำมาใช้กับการแข่งขันกีฬาก็จะมีความหมายว่าเป็นการแข่งขันกีฬาภายในกำแพงหรือภายในโรงเรียน ฉะนั้นการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนั้นก็คือ การแข่งขันกีฬาซึ่งจัดให้มีการแข่งขันในระหว่างพวกเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้น ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี หรืออื่นๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน อาจจะจัดให้มีการแข่งขันในตอนเย็น หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว หรืออาจจะจัดแข่งขันในเวลาพักกลางวัน หรือในวันเสาร์-

อาทิตย หรือวันหยุดราชการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ นโยบายของโรงเรียน และประเภทของกีฬาที่จัดแข่งขัน การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนี้ ตามปกติก็จะจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วทั้งหมด เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกแข่งขันตามความถนัดและความสนใจของตนเองให้มากที่สุด ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของการจัดพลศึกษาในโรงเรียน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้นำความรู้ ความเข้าใจในกฎกติกาและทักษะของกีฬาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วในห้องเรียนมาใช้แข่งขันหรือเล่นเพื่อความสนุกสนานตามความสามารถ ความสนใจ หรือความต้องการอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทดสอบความรู้ความสามารถและความสนใจของตนเอง หลังจากที่ ได้เรียนในช่วงเวลาเรียนและได้ฝึกฝนพอสมควรแล้ว ฉะนั้นการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่ดีและถูกต้องจะเป็นวิธีการที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียนและฝึกซ้อมตนเองในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนมากยิ่งขึ้น และในทำนองเดียวกันการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนี้จะทำให้มองเห็นคุณภาพของการสอนพลศึกษาในโรงเรียนด้วยเพราะถ้าเป็นการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่มีนักเรียนมีความกระตือรือร้น ขวนขวายอยากจะทำแข่งขันกันอย่างทั่วถึง และแข่งขันกันด้วยชั้นเชิงของกีฬาอย่างแท้จริง มีการเคารพต่อระเบียบข้อบังคับและกติกาการเล่น หรืออื่น ๆ อย่างดีแล้ว ก็จะทำให้เห็นว่าการสอนวิชาพลศึกษาในช่วงเวลาเรียนของโรงเรียนนั้นได้ผลดีด้วย ดังนั้นการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนจึงเป็นเสมือนกระจกส่องให้เห็นผลของการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

คุณค่าของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งคือ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดในโรงเรียนนั้นมีประสบการณ์ในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ซึ่งถือว่ามีความจำเป็นและสำคัญต่อนักเรียนมากถ้าได้ควบคุม

ดูแลให้ถูกต้องแล้ว นักเรียนจะสามารถนำประสบการณ์ในการแข่งขันเหล่านี้ไปใช้กับสภาพการณ์จริงได้ ตัวอย่างเช่น การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย มีความเคารพต่อกฎกติการะเบียบข้อบังคับการเล่นกีฬา มีความเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบ รู้จักรักษาหน้าที่ของตนเอง มีความเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความร่วมมือซึ่งกันและกัน คุณลักษณะเหล่านี้มีโอกาที่จะได้รับการปลูกฝังในการแข่งขันกีฬาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนี้ เป็นการแข่งขันที่ไม่มีสิ่งล่อลวงหรือจูงใจจากภายนอกที่ทำให้คุณค่าของการกีฬาได้ถูกบิดเบือนออกไปนอกกลุ่มนอกทางมาก เหมือนกับการแข่งขันระหว่างโรงเรียน ฉะนั้น การแข่งขันนี้จึงเป็นการแข่งกันเพื่อการศึกษาอย่างแท้จริง เมื่อเป็นเช่นนี้ คุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้รับจากการแข่งขันกีฬาจึงสามารถนำไปใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุปแล้วการจัดการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการจัดที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในช่วงเวลาพลศึกษามาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนานและเพื่อออกกำลังกายตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ได้มีความรู้และประสบการณ์ของการแข่งขันโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะถือว่าการแข่งขันเป็นการแข่งขันเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่อชีวิตมากอย่างหนึ่งในชีวิตจริงนักเรียนแต่ละคนจะต้องประสบกับความสมหวังและผิดหวัง ซึ่งเทียบได้กับการชนะและการแพ้ในเกมกีฬา
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทดสอบความสามารถของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนร่วมโรงเรียนที่อยู่ในวัยและระดับเดียวกัน

4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ประจำตัว เช่น การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย การมีระเบียบวินัยในตนเอง การเคารพต่อกฎและระเบียบข้อบังคับ และอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะว่าการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการแข่งขันที่มีผลได้ผลเสียน้อย ทำให้การแข่งขันมักจะเป็นไปตามอุดมคติของการแข่งขันกีฬาที่แท้จริง

5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการแข่งขันกีฬา และได้นำการกีฬาไปใช้เล่นในเวลาว่างเพื่ออุดมคติของการกีฬาอย่างแท้จริง คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อมิตรภาพและกีฬาเพื่อความสนุกสนาน

6. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเล่นกีฬา และแข่งขันกีฬาภายในขอบข่ายและตามอุดมคติของการกีฬามากยิ่งขึ้น

หลักที่สำคัญในการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

เพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ครูหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ควรจะได้คำนึงถึงหลักการที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนควรถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนวิชาพลศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนมาแล้วในชั่วโมงเรียนไปทดลองและปฏิบัติหรือทดสอบความสามารถของตนเองในสภาพการณ์ของการแข่งขันที่แท้จริง ทำให้ความรู้ ประสบการณ์จากการเรียนรู้มีความหมายต่อนักเรียนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูพลศึกษาโดยตรงที่จะต้องจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนด้วย และการดำเนินการจัดการแข่งขันควรจะได้เป็นไปตามหลักการและปรัชญาการพลศึกษาของโรงเรียน

2. ในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นประถมศึกษาตอนต้น คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ควรเน้นเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น การแข่งขันกีฬาภายใน ถ้าจะจัดให้มีบ้างควรจะเป็นในรูปการแข่งขันแบบผลัด (relays) ระหว่างหมู่ภายในห้องเรียน หรือชั้นเรียนของตนเอง โดยใช้ทักษะหรือกิจกรรมที่ง่าย ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของครูที่ทำการสอนในห้องนั้นอย่างใกล้ชิด สำหรับในชั้นประถมศึกษาตอนปลายอาจจะจัดให้มีการแข่งขันกีฬาภายในได้ ในกิจกรรมที่ง่าย ๆ ที่เป็นประเภทเดียว เช่น กรีฑาสู่หรือลานที่ง่าย ๆ และดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาทั้งในแง่ของระยะทางและขนาดของสนามการแข่งขันควรจะถูกจัดอยู่ในวงจำกัดภายในห้องเรียนหรือภายในระดับชั้นเดียวกัน กิจกรรมกีฬาที่ง่าย ๆ เช่น แอโรบิก ห่วงข้ามตาข่าย เนตบอล แชนด์บอล เทเบิลเทนนิส หรืออื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกันนี้ ก็นับว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์แก่นักเรียนวัยนี้มากกว่าการแข่งขันกีฬาภายในของนักเรียนในวัยนี้ที่สำคัญคือ ต้องยึดหลักในการที่จะให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันมากกว่าการแข่งขันเพื่อชัยชนะ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีและทัศนคติที่ดีต่อการแข่งขันกีฬาที่ถูกต้องในตัวนักเรียนตั้งแต่เริ่มแรก

3. สำหรับในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนควรจะให้มีการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกประเภทที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้เลือกแข่งขันหรือมีส่วนร่วมตามความถนัดและความสนใจของตนเองได้ สำหรับครูผู้จัดการหรือรับผิดชอบในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในของโรงเรียนก็จะต้องอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนสร้างบรรยากาศของการแข่งขันกีฬาภายในให้เป็นที่สนใจของนักเรียนควบคู่กันไปด้วย

4. การจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน แต่ครั้งควรจะมีนโยบาย หลักการ ความมุ่งหมายที่แน่นอนชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักเรียนในโรงเรียนโดยส่วนรวมและได้มีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ครูและนักเรียนควรจะได้มีความเข้าใจในนโยบาย หลักการ และความมุ่งหมายของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนี้อย่างดีและตรงกัน

5. เนื่องจากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการแข่งขันในระหว่างพวกเดียวกันมีบรรยากาศเป็นกันเองมากอีกทั้งผลการแพ้ชนะก็ไม่มียุทธศาสตร์เสียมากนัก ด้วยเหตุนี้การแข่งขันจึงมักจะเป็นไปตามอุดมคติของการกีฬาเป็นอย่างมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ครูควรจะฉวยโอกาสจัดให้แข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนให้เป็นภาคปฏิบัติ การปลูกฝังคุณธรรมที่แท้จริงการมีน้ำใจนักกีฬา การเคารพกฎข้อบังคับ การเป็นผู้เล่นและผู้ดูที่ดี ฯลฯ

6. สุขภาพและสวัสดิภาพของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ฉะนั้นในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนแต่ละครั้ง ครูจะต้องเตรียมป้องกันสิ่งซึ่งอาจจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสวัสดิภาพของนักเรียนมิให้เกิดขึ้นในเรื่องเกี่ยวกับสถานที่เล่น อุปกรณ์ที่ใช้ ตลอดจนระเบียบข้อบังคับของการแข่งขันหรืออื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องยึดหลักของความปลอดภัยและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ

7. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรับผิดชอบและทำให้โครงการจัดการแข่งขันดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยบรรลุตามความมุ่งหมายสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ควรจะได้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด การดำเนินการแข่งขัน การควบคุมการแข่งขัน การจัดตารางการแข่งขัน การเลือกกิจกรรมการแข่งขัน การรับผิดชอบต่ออุปกรณ์และสถานที่ในการแข่งขันหรืออื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย

8. ปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะทำให้โครงการพลศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คือ การมีความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องเกี่ยวกับการแข่งขันระหว่างนักเรียนกับครู นักเรียนกับนักเรียน และระหว่างครูกับครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน สิ่งที่จะช่วยให้มีความเข้าใจตรงกันได้และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันได้อย่างหนึ่งก็คือการมีคู่มือการแข่งขันกีฬาภายใน ฉะนั้นการแข่งขันกีฬาภายในทุกครั้งควรจะได้ทำคู่มือการแข่งขันขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในคู่มือการแข่งขันกีฬาภายในนั้นควรมีหัวข้อที่เป็นสาระสำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องรู้และปฏิบัติตาม เช่น นโยบาย และความมุ่งหมายของการแข่งขัน การดำเนินการ ระเบียบการ กำหนดการ คุณสมบัติผู้เข้าแข่งขัน การจัดหน่วยแข่งขัน การได้คะแนน การให้รางวัล การใช้สถานที่และอุปกรณ์ในการแข่งขัน เจ้าหน้าที่ ความรับผิดชอบ ฯลฯ

9. โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนควรจัดให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแข่งขันตามระดับความสามารถของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้การแข่งขันได้มีความท้าทายและมีความสุขสนุกสนานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่มีความสามารถน้อยได้มีโอกาสแข่งขัน มีความสนุกสนานและมีความท้าทายเช่นเดียวกับผู้ที่มีความสามารถมาก

10. การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนั้น จริงอยู่แม้ว่าโรงเรียนจะพยายามเน้นในกิจกรรมพลศึกษาต่างๆ ที่นักเรียนเคยได้เรียนมาแล้วก็ตาม แต่ถ้าเป็นไปได้เมื่อโรงเรียนพิจารณาเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีความสนใจในกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาบางประเภทเป็นพิเศษและเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่สามารถไปใช้เวลาว่างได้เป็นอย่างดี โรงเรียนก็ควรจัดให้มีการแข่งขันในกิจกรรมกีฬาประเภทนั้น ๆ ด้วย

11. กิจกรรมกีฬาบางอย่างที่เบาและง่าย ๆ ไม่ต้องใช้เวลามาก่อนแข่งขัน เช่น ชัฟเฟิลบอร์ด (shuffle board) บ็อกซอกกี (box hockey) หรือ

กิจกรรมอย่างอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนี้ นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถในทางการกีฬาน้อย ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการแข่งขันด้วย และอีกทั้งเวลาที่ใช้ในการจัดการแข่งขันก็อาจจะใช้เวลาสั้น ๆ ในระหว่างเวลาพักกลางวัน

12. โครงการจัดการแข่งขันกีฬาภายในที่ติดกันควรจะเป็นโครงการที่มีการจัดการแข่งขันติดต่อกันเป็นระยะเวลาานตลอดปีหรือตลอดภาคเรียนเป็นประจำโดยสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพื่อจะได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในเวลาว่างและมีความสนุกสนานควบคู่ไปกับการเรียน ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเล่นกีฬา

13. การแข่งขันตามระเบียบและกฎกติกาที่ได้วางไว้เป็นหัวใจสำคัญของการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการปฏิบัติตามระเบียบและกฎกติกาและควบคุมดูแลให้การแข่งขันได้เป็นไปตามระเบียบและกฎกติกานี้โดยเคร่งครัด ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจและเห็นว่าการแข่งขันที่เป็นไปตามกฎกติกานั้นเป็นการเล่นและแข่งขันที่มีความสนุกสนานอีกทั้งประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมมากกว่าการแข่งขันเพื่อชัยชนะ

14. ผู้ตัดสินนับว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เพราะถ้าผู้ตัดสินสามารถควบคุมดูแลการแข่งขันให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง การแข่งขันกีฬาจะเต็มไปด้วยความสนุกสนานและท้าทายมาก ฉะนั้นการจัดการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้งควรจะได้มีผู้ตัดสินใจที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญสามารถที่จะดูแลการแข่งขัน และควบคุมการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ตัดสินกีฬาในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนอาจจะได้จากบุคคลต่อไปนี้ คือ

- 14.1 ครูพลศึกษาในหมวดวิชา
- 14.2 ครูในสายวิชาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความสนใจ
- 14.3 นักศึกษาหรือนิสิตในสถาบันผลิตครูพลศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงหรือที่มาทำการฝึกสอนอยู่
- 14.4 ศิษย์เก่าของโรงเรียนที่เคยเป็นนักกีฬาและความรู้และประสบการณ์ในการตัดสิน
- 15.5 นักกีฬาของโรงเรียนที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าและได้รับการอบรมจากครูมาแล้ว

15. เพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนได้เป็นไปตามความมุ่งหมายมากยิ่งขึ้น ผู้ตัดสินทุกคนที่ทำหน้าที่ตัดสินกีฬาทุกประเภท ควรจะมีความเข้าใจตรงกันว่าปรัชญาการตัดสินการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนั้น นอกจากจะควบคุมการแข่งขันให้เป็นไปตามกฎและระเบียบกติกาที่ได้วางไว้อย่างเคร่งครัดแล้วจะต้องถือว่าการตัดสินนั้นเป็นการให้การศึกษาและปลูกฝังคุณธรรมในตัวนักเรียนในด้านต่าง ๆ ควบคู่กันไปด้วย เช่น การให้นักเรียนได้มีการแสดงอัธยาศัยไมตรีต่อกัน ทั้งก่อนและหลังการแข่งขัน อบรมดัดเตือนให้ผู้เข้าแข่งขันได้ระลึกถึงและปฏิบัติตามมารยาทของผู้เล่นและผู้ดูกีฬาที่ดีเหล่านี้ เป็นต้น

16. หน่วยของการแข่งขันที่มีเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นหมู่หรือกลุ่มก่อนเป็นการถาวรเป็นระยะเวลายาวนาน มีความสนใจสอดคล้องกัน และสมาชิกของหน่วยสามารถติดต่อกัน ประสานงานกันได้โดยง่ายและสะดวก มีความสำคัญที่จะทำให้การแข่งขันกีฬาภายในได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสม่ำเสมอ ฉะนั้นการเลือกหน่วยในการแข่งขันกีฬาภายในควรจะได้คำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย เช่น ถ้าในระดับชั้นหนึ่งมีหลายห้องเรียน หน่วยของการแข่งขันอาจจะเป็นห้องเรียนก็ได้ โดยให้มีการแข่งขันในระหว่างห้องเรียนที่อยู่ในระดับชั้นนั้น ๆ ได้ แต่การแบ่งหน่วยของการแข่งขันนั้น อาจจะเป็นไปตามสี ตึกเรียน ห้องเรียน หรืออื่น ๆ ก็ได้ ถ้าเป็นโรงเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนไม่มากนัก และนักเรียนในโรงเรียนทุกคนรู้จักกันและสามารถที่จะพบปะหรือติดต่อกันได้โดยง่ายและสะดวกตลอดเวลาก็อาจจะแบ่งหน่วยการแข่งขันเป็นสี ๆ ผสมกันทุกชั้นและทุกห้องเรียนได้ โดยอาจจะกำหนดให้นักเรียนแต่ละคนที่เข้ามาเรียนสังกัดอยู่ในสีใดสีหนึ่งตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งจบการศึกษาก็ได้ แต่ถ้าโรงเรียนใดเป็นโรงเรียนใหญ่มีจำนวนนักเรียนมาก และในระดับชั้นหนึ่ง ๆ มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 4-5 ห้องเรียนขึ้นไป การแบ่งหน่วยของการแข่งขันโดยจัดเป็นห้องเรียนอาจจะได้ผลดีกว่า

17. การให้คะแนนสะสมในการแข่งขันก็นับว่าเป็นวิธีการที่คืออย่างหนึ่งที่จะเป็นแรงจูงใจและช่วยกระตุ้นให้นักเรียนในแต่ละหน่วยได้มีการแข่งขันด้วยความสม่ำเสมอ การให้คะแนนสะสมเพื่อให้ได้ผลตามที่กล่าวนี้ ควรจะขึ้นอยู่กับปรัชญาและลักษณะของการแข่งขันที่จัดขึ้นในโรงเรียนแต่ละแห่งนั้น ๆ เช่น เกณฑ์การให้คะแนนสะสมอาจจะกำหนดไว้ดังนี้คือ

17.1 หน่วยใดที่ส่งเข้าแข่งขันกีฬาประเภทชุด 1 ประเภทจะได้คะแนน 5 คะแนน

17.2 หน่วยใดที่ส่งเข้าแข่งขันประเภทเดี่ยว 1 ประเภท จะได้คะแนน 3 คะแนน

17.3 หน่วยที่เข้าแข่งขันประเภทชุด 1 ครั้ง ได้ 10 คะแนน

17.4 หน่วยที่เข้าแข่งขันประเภทเดี่ยว 1 ครั้ง ได้ 5 คะแนน

17.5 ผู้ชนะไม่ว่าประเภทชุดหรือประเภทเดี่ยวได้ 2 คะแนน แพ้ได้ 1 คะแนน

17.6 ผู้ชนะเลิศประเภทชุดได้ 10 คะแนน ที่สองได้ 6 คะแนน ที่สามได้ 3 คะแนน

17.7 ผู้ชนะเลิศประเภทเดี่ยวได้ 5 คะแนน ที่สองได้ 3 คะแนน ที่สามได้ 1 คะแนน

หน่วยที่ได้คะแนนสะสมทั้งหมดตลอดการแข่งขันรวมกันสูงสุดจะเป็นหน่วยที่ชนะเลิศในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนในครั้งนั้น

18. การให้รางวัลในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนั้น ได้มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย ฝ่ายผู้ที่สนับสนุนและเห็นด้วยกับการให้รางวัลนั้นมีเหตุผลว่าการให้รางวัลในการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนนั้นจะเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นพยายามเล่นหรือแข่งขันกีฬามากยิ่งขึ้น และรางวัลก็เป็นสัญลักษณ์ของความสามารถที่ดีเด่นอย่างหนึ่งในวัฒนธรรมและสังคมของคนเรา ฉะนั้นเพื่อให้การแข่งขันกีฬาภายในได้ผลดียิ่งขึ้นควรจะมีการให้รางวัลแก่ผู้ชนะด้วย ส่วนผู้ที่ไม่สนับสนุนและคัดค้านกับการให้รางวัลแก่ผู้ชนะการแข่งขันกีฬาภายในนั้นก็มิเหตุผลอย่างน่าฟังเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การแข่งขันกีฬานั้นคุณประโยชน์และความสนุกสนานจากการแข่งขันกีฬานับว่าเป็นรางวัลที่มีค่าอย่างยิ่งยวดในตัวของมันเองอยู่แล้ว ผู้เล่นหรือผู้แข่งขันกีฬาควรจะได้เล่นหรือแข่งขันกีฬาเพื่อรางวัลที่มีอยู่ในตัวของมันเองดังกล่าวนี้น่ามากกว่าสินจ้างรางวัลจากสิ่งภายนอกมาเป็นเครื่องล่อหรือจูงใจให้เล่นโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนซึ่งจัดเพื่อให้นักเรียนแก่นักเรียนที่จะออกไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ควรจะได้ปลุกฝังให้นักเรียนได้มีความคิดและความเข้าใจที่ถูกต้องตั้งแต่ต้น และเมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้วนักเรียนจะได้เล่นกีฬาเพื่อประโยชน์จากการกีฬาอย่างแท้จริงมากกว่าเพื่อสินจ้างรางวัลอย่างอื่น แต่อย่างไรก็ดีในเมื่อวัฒนธรรมและสภาพของสังคมเราเห็นรางวัลยังเป็นสิ่งที่ควรจะมีอยู่ การให้รางวัลควรจะได้คำนึงถึงหลักการที่สำคัญดังนี้คือ

18.1 เกณฑ์การให้รางวัลนั้นควรจะเป็นเกณฑ์ที่มาจากพื้นฐานปรัชญาของการพลศึกษาหรือการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ

18.2 รางวัลที่ให้นั้นควรจะเป็นสัญลักษณ์ของความสำเร็จตามพื้นฐานปรัชญาของการพลศึกษาหรือการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนดังได้กล่าวแล้วอย่างแท้จริง

18.3 ครูไม่ควรจะให้รางวัลเป็นเครื่องกระตุ้นหรือเป็นแรงจูงใจจนมากเกินไป คุณค่าของการกีฬาควรจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญมากกว่าอย่างอื่น

18.4 รางวัลที่ให้ควรจะเป็นสิ่งของที่มีราคาถูกเสียค่าใช้จ่ายน้อย

18.5 รางวัลควรจะเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้อง หรือช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเล่นหรือการแข่งขันกีฬานั้นต่อไปอีก

การจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

การจัดโครงการการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่ง เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้นอีก โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นอยู่แล้วได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ของตนเองให้สูงยิ่งขึ้นอีก ด้วยการแข่งขันกับนักเรียนในโรงเรียนอื่นๆ ที่มีความสามารถเท่าเทียมกันหรือใกล้เคียงกัน และในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังคุณลักษณะประจำตัวอื่นๆ เช่น การมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความรักหมูรักคณะ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและอื่นๆ ในสภาพการณ์ที่ท้าทายมากกว่าควบคู่กันไปด้วย

ตามปกติแล้ว การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรจะเป็นผลพลอยได้จากการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนซึ่งจัดให้นักเรียนส่วนมากของโรงเรียนเรียบร้อยแล้วเท่านั้น งบประมาณและทรัพยากรที่เหลือส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนน้อยจึงนำมาใช้กับการจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน แต่โรงเรียนที่จัดให้มีโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนโดยไม่ได้จัดโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมก่อน ถือว่าการจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นผิดหลักการหรือปรัชญาพลศึกษาของโรงเรียนโดยสิ้นเชิง

การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนตามปกติแล้วจะเป็นการแข่งขันที่จัดขึ้นโดยคณะกรรมการกลางซึ่งอาจจะเป็นกรรมการที่มาจากผู้แทนของโรงเรียนต่างๆ รวมกลุ่มกันตั้งเป็นคณะกรรมการการจัดการแข่งขันขึ้น เรียกว่า คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาของกลุ่มโรงเรียน หรือคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาของจังหวัดหนึ่งจังหวัดใดในบางครั้งหน่วยงานของราชการ เช่น กรมพลศึกษา เทศบาล หรือจังหวัดเป็นผู้ตั้งกรรมการกลางจัดการแข่งขันระหว่างโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ในบางครั้งสโมสรหรือสมาคมกีฬาเป็นผู้จัดตั้งกรรมการดำเนินการจัดการแข่งขันกีฬาตามประเภทและชนิดของสมาคมกีฬานั้นๆ ถ้าจะกล่าวโดยสรุปแล้วก็คือการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนี้การดำเนินการและความรับผิดชอบในการจัดการแข่งขันเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการกลางจัดการแข่งขัน สำหรับโรงเรียนนั้นมีหน้าที่เพียงเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบจัดส่งนักกีฬาหรือชุดเข้าแข่งขันกีฬาเท่านั้น การวางระเบียบกฎข้อบังคับในการแข่งขัน การกำหนดคุณสมบัติในการแข่งขัน วิธีการแข่งขัน ตลอดจนการจัดการแข่งขันให้เสร็จเรียบร้อยตั้งแต่ต้นจนจบจึงเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการแข่งขัน ฉะนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า การแข่งขันแบบนี้ คณะกรรมการจัดการแข่งขันมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะหาตัวนักกีฬาผู้ชนะเลิศในกีฬาแต่ละประเภทเป็นสำคัญมากกว่าอย่างอื่น

ถ้าหากความมุ่งหมายของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนของคณะกรรมการจัดการแข่งขันเป็นไปในลักษณะของการหาตัวผู้ชนะเลิศในกีฬาแต่ละประเภทเช่นนี้ การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนจึงเป็นการแข่งขันที่มักจะต้องใช้งบประมาณ เวลา กำลังงาน และทรัพยากรอื่นๆ ของโรงเรียนเป็นจำนวนมากและเป็นระยะเวลายาวนานจนกว่าการแข่งขันจะเสร็จสิ้น ฉะนั้น ถ้าหากว่าโรงเรียนที่ส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนและคณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนไม่ได้ยึด

หลักการให้มีการแข่งขันกีฬาไปในทางที่ถูกแล้ว การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอาจจะมีผลเสียมากกว่าผลดีก็ได้

หลักสำคัญสำหรับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนมีดังนี้

1. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษาของโรงเรียน ฉะนั้นหลักการและปรัชญาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรจะต้องสอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับหลักการและปรัชญาการพลศึกษาของโรงเรียน นั่นก็หมายความว่า การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นควรจะได้คำนึงถึงคุณค่าที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ

2. คณะกรรมการการจัดการแข่งขัน ครูผู้มิหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกซ้อมและส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและยึดในหลักการและปรัชญาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ในการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือฝึกซ้อมนักกีฬาเพื่อแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนโดยเคร่งครัด

3. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไม่ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่ต้องใช้เวลาฝึกซ้อมและแข่งขันเป็นระยะเวลายาวนาน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่จัดขึ้นในลักษณะเพื่อความสนุกสนานเป็นครั้งคราวและในกิจกรรมที่ง่าย ๆ อาจจะกระทำได้ในระดับชั้นประถมศึกษา แต่ทั้งนี้จะต้องปรับกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์และระยะเวลาของการแข่งขันให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนที่จะทำการแข่งขัน

4. สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด ในการแข่งขันแต่ละครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกีฬาที่หนัก ๆ ก่อนจะมีการฝึกซ้อมควรจะได้มีการตรวจร่างกายของนักกีฬา

เสียก่อนว่าการออกกำลังกายที่หนักนั้นไม่เป็นอันตรายต่อร่างกายของนักเรียน ในการฝึกซ้อมและการแข่งขันก็ควรจะได้ควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ถ้าเกิดมีการบาดเจ็บในระหว่างฝึกซ้อมหรือแข่งขันก็ควรจะได้ให้นักเรียนหยุดพักและให้การปฐมพยาบาล ที่ถูกต้องหรือนำส่งโรงพยาบาลโดยทันที ทั้งนี้รวมทั้งวิธีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยด้วยจะต้องทำด้วยความถูกต้องตามหลักและวิธีการ สำหรับนักเรียนที่หายป่วยแล้วก่อนที่จะทำการฝึกซ้อมหรือแข่งขันต่อไป อีกทั้งควรจะได้ รับคำรับรองจากแพทย์เสียก่อน

5. นักเรียนที่เป็นนักกีฬาเข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ที่ตนเองจะต้องมีตลอดเวลาการฝึกซ้อมและแข่งขัน การมีวินัยในตนเอง การแบ่งเวลาการฝึกซ้อมและการเรียน สิทธิและหน้าที่ของนักกีฬาและอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้ครูผู้รับผิดชอบจะต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนเป็นสำคัญด้วย

6. ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนที่เข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายและปรัชญาของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนได้เข้าใจโดยถูกต้อง เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มุ่งฝึกซ้อมและแข่งขันกีฬาให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและปรัชญาที่ถูกต้องนั้น ๆ

7. การฝึกซ้อมของครูนั้นต้องถือว่าการให้การศึกษาแก่นักเรียนควบคู่กันไปด้วย ดังคำกล่าวว่าการฝึกกีฬาคือการสอนนักเรียน ฉะนั้น ผู้ฝึกกีฬาก็คือผู้ทำหน้าที่ครูอย่างหนึ่งนั่นเอง นอกจากครูผู้ฝึกจะช่วยให้นักเรียนได้มีความสามารถและความชำนาญในกีฬาที่จะเพิ่มขึ้นแล้ว ผู้ฝึกจะต้องทำหน้าที่ดูแลบรมลั้งสอนให้นักเรียนเป็นผู้มีน้ำใจ นักกีฬา ระเบียบวินัย เคารพต่อกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสามัคคี เป็นผู้มีความรู้จักใช้วิจารณญาณ และ

สามารถปรับตัวและช่วยตัวเองในการมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดีควบคู่กันไปด้วย

8. เนื่องจากการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นเป็นกิจกรรมที่นักเรียนที่เข้าแข่งขันจะต้องใช้กำลังกายกำลังใจและเวลาเพื่อการฝึกซ้อมและแข่งขันเพิ่มขึ้นมากกว่าการเรียนในเวลาปกติมาก ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรชี้แจงให้นักเรียนที่เข้าแข่งขันได้เข้าใจล่วงหน้าเพื่อจะได้ไม่เป็นปัญหาต่อการเรียนของนักเรียนอันเนื่องจากการแข่งขันกีฬา ตามปกติแล้วครูควรส่งเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับปานกลางที่สามารถแบ่งเวลาและกำลังกายกำลังใจในการฝึกซ้อมและแข่งขันได้โดยไม่เสียต่อผลการเรียนเป็นผู้เข้าแข่งขัน และอีกประการหนึ่งเมื่อนักเรียนคนใดเป็นนักกีฬาเข้าแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนแล้วครูควรจะได้ติดตาม เอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือหรือติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนและผลการเรียนของนักเรียนที่เป็นนักกีฬาเป็นระยะ ๆ อย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลควบคู่กันไปด้วย

9. ถ้าหากเป็นไปได้ครูไม่ควรจะใช้เวลาเรียนตามปกติเพื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬา เพราะจะทำให้ให้นักเรียนที่เป็นนักกีฬาต้องขาดเรียนหรือเรียนไม่ทันเพื่อน แม้แต่ในการฝึกซ้อม ครูก็ควรแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมในแต่ละวันให้พอดีเพื่อให้ นักเรียนมีเวลาพอที่จะทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนประจำวันได้ ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องขาดเรียนเพื่อแข่งขันในบางครั้ง ครูควรจะได้ช่วยเหลือให้นักเรียนได้ชดเชยบทเรียนที่ขาดไปนั้นให้ได้เรียนทันเพื่อนคนอื่น ๆ ด้วย

10. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนแต่ละครั้ง ครูควรจะแน่ใจว่าได้ให้นักเรียนเตรียมตัวฝึกซ้อมมาแล้วอย่างเพียงพอ ร่างกายมีความพร้อมทั้งในด้านของสมรรถภาพและในด้านทักษะของกีฬาที่จะแข่งขันนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากการแข่งขันกีฬานั้น

11. การเข้าร่วมแข่งขันทุกครั้งครูจะต้องกำกับให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกาตลอดจนการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ตัดสินอย่างเคร่งครัด ให้ระลึกอยู่เสมอว่า การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้จักแพ้รู้จักชนะ การรู้จักให้อภัยมีความสามัคคีและมีไมตรีต่อกันเท่านั้นที่จะเป็นสัญลักษณ์บอกให้รู้ว่าเราเป็นนักกีฬาได้ เกียรติยศและชื่อเสียงของตัวเองของโรงเรียนและของสถาบันของเราจะขึ้นอยู่กับว่าเรามีคุณสมบัติดังกล่าวนี้มากน้อยแค่ไหน

12. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้ง ครูไม่ควรจะเน้นให้นักเรียนเห็นแก่ชัยชนะหรือด้วยรางวัลมากเกินไป ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันและประโยชน์ที่จะได้รับการแข่งขันกีฬา เช่น เพื่อมิตรภาพ เพื่อสุขภาพและเพื่อความสนุกสนานตามชั้นเชิงของกรกีฬามากกว่าอย่างอื่น สำหรับชัยชนะหรือด้วยรางวัลนั้นควรจะเป็นผลพลอยได้ตามมาในภายหลังจากเราได้แสดงความสามารถตามชั้นเชิงของกีฬา แล้วเท่านั้น ฉะนั้น ในการแข่งขันแต่ละครั้งครูควรจะเน้นให้นักเรียนได้เล่นตามชั้นเชิงเต็มกำลังความสามารถที่ได้ฝึกซ้อมมาและตามขอบข่ายของการเล่นกีฬามากกว่าชัยชนะในบั้นปลายการแข่งขัน จึงจะถูกต้องตามหลักการของการแข่งขันนั้น

13. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนในบางครั้งอาจจะเป็นที่สนใจของประชาชนหรือสื่อมวลชนโดยทั่วไปอย่างมาก ทำให้มีผลต่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สถาบันหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครูผู้ฝึกหรือแม้แต่ักกีฬาเองด้วย การประชาสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้ถ้าหากว่าไม่มีความระมัดระวังให้อยู่ในขอบเขตที่สมควรแล้ว บางทีอาจจะกลายเป็นการเอานักกีฬาเป็นเครื่องมือมากเกินไป ผลเสียอาจจะมีต่อชีวิตและอนาคตของนักเรียนอย่างมาก เช่น เป็นสาเหตุให้นักเรียนเรียนไม่ทันเพื่อสอบตก ข้ำชั้น เป็นต้น การเรียนของนักเรียนใน

โรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญควรจะมาก่อนสิ่งอื่นใด สำหรับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นสิ่งช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นจึงไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานชีวิตและอนาคตของนักเรียนเป็นอันดับ

14. ในกรณีที่มิให้นักเรียนไปเชียร์กีฬาด้วยโรงเรียนหรือผู้ฝึกกีฬาควรจะให้แก่นักเรียนที่ไปเชียร์ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ประโยชน์ที่จะได้รับจากการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ลักษณะการมีน้ำใจนักกีฬา การเป็นผู้เล่นที่ดีและผู้ดูกีฬาที่ดี ตลอดจนวิธีการเชียร์กีฬาที่ดีให้นักเรียนได้เข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้องด้วย ถ้าหากว่าสามารถทำได้ดังได้กล่าวมาแล้วนี้ ทั้งผู้เล่นและผู้เชียร์ก็จะได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการกีฬาในฐานะผู้ร่วมเล่นเองและในฐานะผู้เชียร์ไปพร้อม ๆ กัน

15. เพื่อให้การแข่งขันกีฬาได้บรรลุผลตามที่วางไว้มากยิ่งขึ้น ครู ผู้ฝึกกีฬา และผู้จัดการแข่งขันควรจะมีวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักกีฬาทั้งสองฝ่ายมีความเป็นมิตรและมีความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกัน ทั้งก่อนเล่น ระหว่างเล่นและหลังเล่น เช่น ให้มีการทักทายปราศรัยด้วยการสัมผัสมือกันก่อนการแข่งขัน มีการขอโทษและให้อภัยซึ่งกันและกันเมื่อมีการพลาดพลั้งในระหว่างการเล่น และเมื่อเลิกเล่นแล้วก็มีการแสดงน้ำใจต่อกันและกัน หรือสัมผัสมือกันตามสมควร

16. การที่นักเรียนที่เข้าแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนจะมีบุคลิกภาพเป็นไปตามอุดมคติของการแข่งขันกีฬาหรือไม่ มากน้อยแค่ไหนนั้น จะขึ้นอยู่กับวิธีการที่ดีของครู ผู้ฝึกหรือโรงเรียนที่ส่งนักเรียนเข้าแข่งขันกีฬานั้น ๆ ถ้าหากว่าครูผู้ฝึกและโรงเรียนได้ยึดมั่นในอุดมคติและทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อให้ได้มาซึ่งอุดมคติดังกล่าวแล้ว การกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นก็จะเป็นไปตามจุดหมายที่ได้วางไว้

17. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอีกแบบหนึ่ง ได้แก่ การจัดการแข่งขันที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อความสนุกสนานและเพื่อความเข้าใจกันอันดีระหว่างโรงเรียนและมีการแข่งขันกีฬาเพียงหนึ่งอย่างหรือสองอย่าง โดยจะจัดการแข่งขันให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันหรือสองวันเป็นอย่างช้า การแข่งขันในลักษณะนี้เรียกว่าเป็นการแข่งขันกีฬานอกโรงเรียน (extramural athletic programs) ตามปกติแล้วการแข่งขันแบบนี้จะเป็นการแข่งขันเพื่อเชื่อมความสามัคคีกัน ผลการแข่งขันหรือการแพ้ชนะส่วนใหญ่จะไม่มีอิทธิพลต่อการแข่งขันมากนัก การแข่งขันจะมีความเป็นกันเองเล่นตามอุดมคติของการกีฬามากกว่าการแข่งขันระหว่างโรงเรียน (interscholastic athletic programs) ตัวอย่างของการแข่งขันกีฬาภายนอกโรงเรียนที่กล่าวนี้ ได้แก่ การแข่งขันฟุตบอลจตุรมิตรระหว่างโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน และโรงเรียนอัสสัมชัญ เป็นประจำทุกปี เป็นต้น

เนื่องจากการแข่งขันกีฬานอกโรงเรียนที่กล่าวนี้เป็นการแข่งขันในระหว่างโรงเรียนที่มีความคุ้นเคยกัน มีความเข้าใจกันและสนิทสนมกัน และการแข่งขันก็มุ่งที่การเชื่อมความสัมพันธ์ไมตรีและความสนุกสนานร่วมกันมากกว่าอย่างอื่น ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันจึงมักไม่ค่อยมี หรือถ้ามีขึ้นก็น้อยสามารถที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไปด้วยดีโดยง่ายในระหว่างกันเอง แต่อย่างไรก็ดี ถ้าผู้จัดการแข่งขันและครูผู้มีส่วนรับผิดชอบได้นึกถึงและยึดหลักการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้น ก็อาจจะช่วยให้การแข่งขันได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและได้ผลดียิ่งขึ้น

การจัดโครงการการศึกษาพิเศษ

การจัดโครงการการศึกษาพิเศษ คือ การจัดการศึกษาเพื่อนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะ หรือเนื่องจากความผิดปกติ

เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่มีสภาพร่างกายดังได้กล่าวมาแล้วนี้ควบคู่กันไปด้วย แต่อย่างไรก็ดี การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนประเภทนี้ควรจะตั้งอยู่ภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือโดยใกล้ชิดจากแพทย์ มิฉะนั้นแล้วการจัดกิจกรรมพลศึกษานั้นอาจจะเป็นโทษแก่นักเรียนมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับก็ได้

ประเภทสุดท้าย คือ นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เช่น นักเรียนที่เป็นนักกีฬาดีเด่นของโรงเรียน หรือ นักเรียนที่มีความสามารถสูง สามารถที่จะเข้าแข่งขันกีฬาระดับประชาชนหรือเป็นตัวแทนในทีมชาติเพื่อเข้าแข่งขันระหว่างประเทศ เป็นต้น ถ้าหากเป็นไปได้ก็ควรมีโครงการเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นมากกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนเหล่านี้ได้รับประโยชน์จากโครงการพลศึกษาของโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความสามารถยิ่งขึ้นต่อไปอีกตามศักยภาพของเขาเท่าที่ทรัพยากรของโรงเรียนอำนวยให้ หรือในบางกรณีโรงเรียนอาจจะใช้ประโยชน์ของความสามารถของนักเรียนเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนร่วมชั้นคนอื่น ๆ ด้วยก็ได้ เช่น เป็นผู้ช่วยครูในการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การเป็นเจ้าหน้าที่ เป็นต้น การให้นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นได้มีโอกาสได้ทำหน้าที่เช่นนี้ นอกจากเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์แล้วยังจะเป็นการฝึกหัดการเป็นผู้นำการรับผิดชอบของนักเรียนและอื่น ๆ ในการทำงานที่ไปเป็นพลเมืองดีในสังคมต่อไปอีกด้วย

สรุป

เมื่อก้าวโดยสรุปแล้ว การจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนที่ประกอบด้วยโครงการการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน โครงการการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โครงการการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน และโครงการจัดพลศึกษาพิเศษตามที่ได้กล่าวมาแล้วถือเป็นการจัดโครงการพลศึกษาที่สมบูรณ์และถูกต้องตามหลักและปรัชญาพลศึกษา เพราะเป็นการจัดโครงการพลศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาเพื่อช่วยให้แต่ละคนได้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างเท่าเทียมกันตามศักยภาพของตนเอง นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความสามารถมากมีความสามารถน้อย หรือมีความจำกัดทางด้านร่างกายมากน้อยเพียงใดก็ตามต่างก็มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน ดังจะเห็นได้ว่าโครงการการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนเป็นโครงการที่มุ่งปูพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษาให้แก่นักเรียนทุก ๆ คน โครงการการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นโครงการที่มุ่งให้นักเรียนทุกคนได้นำสิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนโครงการการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นเป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ได้เสริมสร้างความสามารถของตนเองกับนักเรียนโรงเรียนอื่นให้สูงขึ้นต่อไปอีกและสำหรับโครงการพลศึกษาพิเศษนั้นก็เป็โครงการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้มีความจำกัดทางด้านร่างกายหรือความจำกัดทางด้านอื่นที่ไม่สามารถอื่นที่ไม่สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ตามปกติได้

วรศักดิ์ เพียรชอบ

บรรณานุกรม

- Alward, J. and Wiley, Nancy. "Teaching," **Journal of Physical Education Recreation and Dance**. 62:44-46; May-June 1998.
- American Association for Health, Physical Education and Recreation. "Guiding Policies for Interscholastic Athletics Programs," **Journal of Health, Physical Education, and Recreation**. 42 : 45 - 49; January 1972.
- Corbin, C.B., "The Field of Physical Education : Common Goals," **Journal of Physical Education, Recreation, and Dance**. 64:79-87; January. 1993
- Edgington, C.R. and Edgington, S.R., "Total Quality Program Planning," **Journal of Physical Education, Recreation, and Dance**. 64:40-7; October. 1993.
- Kelley, L.E., "Problematic Issues for Adapted Physical Education," **Journal of Physical Education, Recreation, and Dance**. 62:44-46; August. 1991.

กีฬา

ความหมาย

กีฬา คือ กิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เล่นเพื่อความสนุกสนานและเพื่อแสดงออกซึ่งความสามารถและความสวยงามด้วยการเคลื่อนไหวของร่างกายในเวลาว่างและให้เป็นไปตามกฎกติกาหรือระเบียบที่ได้วางไว้โดยไม่หวังผลตอบแทนอย่างอื่น นอกเหนือจากผลที่เกิดขึ้นจากตัวของมันเองเท่านั้น

คำว่า “กีฬา” เป็นคำที่เรารู้จักดีและคุ้นหูเป็นประจำเกือบทุกคน เช่น กีฬาฟุตบอล บาสเกตบอล แบดมินตัน และอื่นๆ อีกมากมาย จนกระทั่งบางทีทำให้เราลืมนึกไปว่า คำว่า “กีฬา” ที่เรารู้จักดีนี้มีความหมายหรือมีคุณสมบัติที่สำคัญอะไรบ้าง นักปรัชญา นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา นักสรีรวิทยา ตลอดจนนักการศึกษาและนักเขียนเกี่ยวกับการกีฬาทั้งหลายได้พยายามให้ความหมายของคำว่า “กีฬา” นี้ แต่ละคนก็อาจจะให้ความหมายของกีฬาที่แตกต่างกันไป เช่น เกรฟ (Grave) ให้ความหมายของคำว่า “กีฬา” ว่า “กีฬา” คือกิจกรรมที่ทำให้เกิดความสนุกสนาน ไม่ใช่งานหรือภาระที่ทำให้เกิดความเหนื่อยหน่าย สลัสเซอร์ (Slusher) ให้ความหมายว่า กีฬาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่จะทำให้นักขี้นึกถึงความสนุกสนานและความเศร้า และ พาฟลิช (Pavlich) ให้ความหมายว่า กีฬา คือสิ่งที่ดึงความสวยและความสง่างามออกมาจากมนุษย์ในรูปการเคลื่อนไหว อาจจะมีการใช้กำลังของร่างกายมากหรือน้อยอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อนันทนาการในเวลาว่าง ซึ่งอาจจะเป็นในร่มหรือกลางแจ้งก็ได้

ประเภทหรือชนิดของการศึกษา

ประเภทหรือชนิดของการกีฬาอาจจะมีการแบ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะของการเล่น ส่วนประกอบและจำนวนผู้เล่นวิธีการเล่นสถานที่ที่ใช้เล่น และจุดหมายปลายทางของการเล่นกีฬานั้นๆ แต่โดยทั่วไปแล้วมักจะแบ่งประเภทหรือชนิดของการกีฬาดังต่อไปนี้คือ

1. กีฬาประเภทชุดหรือประเภททีม คือ กีฬาที่มีผู้เล่นในชุดหนึ่งหลายคน ในระเบียบหรือกติกาการเล่นจะกำหนดจำนวนผู้เล่นไว้แน่นอน เช่น กีฬาฟุตบอลจะมีจำนวนผู้เล่นชุดละ 11 คน บาสเกตบอลจะมีจำนวนผู้เล่นชุดละ 5 คน รักบี้ฟุตบอลจะมีจำนวนผู้เล่นชุดละ 15 คน วอลเลย์บอลจะมีจำนวนผู้เล่นชุดละ 6 คน เซปักตะกร้อจะมีจำนวนผู้เล่นชุดละ 3 คน เหล่านี้เป็นต้น

2. กีฬาประเภทเดี่ยวและคู่ คือ กีฬาที่มีผู้เล่นในชุดหนึ่งๆ เพียงหนึ่งคนหรือสองคนเท่านั้น เช่น ในกีฬาแบดมินตัน เทนนิส เหล่านี้เป็นต้น ในกีฬาประเภทต่างๆ เหล่านี้ กติกาได้กำหนดให้มีการแข่งขันได้ทั้งในแบบประเภทเดี่ยวและประเภทคู่ เช่น ถ้าจะมีการแข่งขันประเภทเดี่ยวแต่ละชุดก็จะมีผู้เล่นชุดละหนึ่งคน และถ้าจะมีการแข่งขันประเภทคู่แต่ละชุดก็จะต้องมีผู้เล่นชุดละสองคน เหล่านี้เป็นต้น

3. กีฬาประเภททางน้ำ ได้แก่ กีฬาที่มีการแข่งขันในสระน้ำที่ได้เตรียมไว้ เช่น วัยน้ำ กระโดดน้ำ โปโลน้ำ

4. กีฬาประเภทการต่อสู้ป้องกันตัว ได้แก่ กีฬาที่มีการต่อสู้กันตัวต่อตัว เช่น กีฬามวยไทย มวยสากล มวยปล้ำยูโด เทควันโด เหล่านี้เป็นต้น

5. กีฬาประเภทยิมนาสติก ได้แก่ กีฬาที่มีการแสดงท่าผาดโผนบนเครื่องมือหรือบนพื้นเบาที่จัดไว้ เช่น กีฬายิมนาสติก ยืดหยุ่น ฟลอร์เอ็กเซอร์ไซส์ เหล่านี้เป็นต้น

6. กีฬาพื้นเมือง ได้แก่ กีฬาที่เกิดจากภูมิปัญญาและขนบธรรมเนียมประเพณีของชนพื้นเมืองนั้นๆ เช่น กีฬาพื้นเมืองไทย ก็ได้แก่ กีฬาขี่ม้าส่งเมือง ตะกร้อลอดห่วง เป็นต้น

7. กีฬาในร่ม ได้แก่ กีฬาที่เล่นเพื่อความสนุกสนานในร่ม เช่น หมากรูก หมากฮอส เป็นต้น

8. กีฬาประเภทกรีฑาสู่และลาน ได้แก่ กีฬาที่เป็นไปในลักษณะของการทดสอบความสามารถของบุคคลโดยใช้เวลาและระยะทางเป็นปัจจัยสำคัญ

โดยทำการแข่งขันในสนามกรีฑาสู่และลานที่จัดไว้เฉพาะ เช่น กรีฑาประเภทลู่ ได้แก่ การวิ่งเร็ว 100 เมตร หรือ 200 เมตร การวิ่งระยะทางไกล 5,000 เมตร หรือ 10,000 เมตร การวิ่งมาราธอน กรีฑาประเภทลาน ได้แก่ การกระโดดไกล การกระโดดเขย่งก้าวกระโดด การกระโดดสูง การกระโดดค้ำ การขว้างจักร การพุ่งแหลน และการขว้างค้อน เป็นต้น

คุณสมบัติที่สำคัญของกีฬา

กีฬาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไปแล้วมักจะมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

1. กีฬาเป็นกิจกรรมที่เป็นไปตามความสมัครใจและเป็นกิจกรรมที่เล่นในเวลาว่าง ตามความพอใจของตนเองไม่มีการบังคับ จะเริ่มเล่นหรือเลิกเล่นเมื่อใดก็ได้ ยกเว้นในกรณีที่เป็นกีฬาอาชีพเท่านั้น

2. กีฬาเป็นกิจกรรมที่มีสถานที่เล่นซึ่งจัดไว้โดยเฉพาะสำหรับกีฬาในแต่ละประเภทนั้น ๆ เช่น สนามฟุตบอล บาสเกตบอล สระว่ายน้ำ สนามกรีฑา เป็นต้น และตามปกติแล้วกีฬาแต่ละประเภทจะมีกฎกติกาการเล่นที่แน่นอนรวมทั้งมีการกำหนดระยะเวลาของการเล่นไว้อย่างชัดเจนด้วย ซึ่งอาจจะเป็นในแง่ระยะเวลาหรือจำนวนเกมของการเล่นก็ได้

3. ทิศทางในการเล่นกีฬาและผลของการเล่นกีฬาตามปกติแล้วจะไม่สามารถบอกล่วงหน้าได้ จะบอกได้ก็ในเมื่อการแข่งขันได้สิ้นสุดลงแล้วเท่านั้น อาจจะเป็นด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้การเล่นกีฬาได้มีความตื่นเต้นและสนุกสนานในการเล่น แต่อย่างไรก็ดี การเล่นกีฬาที่จะทำให้มีผลดังกล่าวนี้ได้ก็ต่อเมื่อคู่ของการเล่นมีความสามารถทัดเทียมกันเท่านั้น ถ้าหากว่าการจัดคู่การเล่นที่มีความแตกต่างกันในความสามารถมากเกินไป การเล่นกีฬานั้นก็จะมีแต่ความน่าเบื่อหน่ายและอาจจะไม่ทำให้มีความสนุกสนานจากการเล่นเลยแม้แต่น้อย

4. กีฬาในตัวของมันเองนั้นเมื่อเล่นแล้วจะไม่มีผลตอบแทนอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากความสนุกสนานที่เกิดขึ้นในตัวของมันเองเท่านั้น หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่ากีฬาไม่ใช่กิจกรรมเพื่อการยังชีพ ยกเว้นแต่ในกีฬาอาชีพเท่านั้น

5. กีฬามีหลักและวิธีการปฏิบัติอย่างเป็นทางการ และเขียนไว้ทั้งที่เป็นลางลักษณ์อักษร และที่เป็นที่เข้าใจกันมากกว่าในเกมโดยทั่วไป และในกีฬามีระเบียบและข้อบังคับที่มีความเข้มงวดมากกว่าในเกม ตัวอย่าง เช่น ในบาสเกตบอลผู้เล่นที่ทำฟาล์วครบตามจำนวนครั้งจะต้องออกจากการเล่น หรือ ในการเล่นกีฬานักกีฬาที่กระทำตนผิดวินัย นักกีฬาก็จะให้ออกจากการเล่น

6. ลักษณะที่สำคัญยิ่งของกีฬา คือ ผู้เล่นจะต้องมีทักษะและความสามารถทางด้านร่างกายสูง ซึ่งเป็นลักษณะที่มีความแตกต่างจากเกมโดยทั่วไป เมื่อเป็นเช่นนี้ในกีฬาจึงต้องมีการเรียนรู้และฝึกซ้อมโดยอาศัยหลักการและวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะและความสามารถทางด้านร่างกายที่สูงที่สุดตามความต้องการในกีฬาแต่ละประเภทนั้น ๆ

7. กีฬาแม้ไม่ใช่เกมที่ขึ้นอยู่กับโชคหรือสิ่งที่อยู่นอกอำนาจการควบคุมของมนุษย์ เช่น การโยนลูกเต๋าก็จริงแต่บางครั้งในกีฬาบางประเภทก็ได้นำโชคเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้เพื่อความยุติธรรมของผู้เล่นทั้งสองฝ่ายมากกว่าอย่างอื่น เช่น ในการเริ่มเล่นอาจจะมีการโยนหัวโยนก้อยเพื่อเลือกข้างหรือเริ่มเล่นลูกก่อน หรือในกรีฑาจะมีการจับฉลากเพื่อเลือกลู่วิ่ง เป็นต้น แต่ทั้งนี้ชัยชนะหรือผลจากการแข่งขันมักจะขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของร่างกายมากกว่าที่จะมาจากโชค

8. กีฬาที่เป็นชุดจะมีองค์การสังคมที่ค่อนข้างจะคงที่แน่นอน เช่น มีชุดในการแข่งขัน ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของชุดแต่ละชุดจะมีการคัดเลือกด้วยความระมัดระวัง และเมื่อได้รับการคัดเลือกแล้วก็จะสังกัดอยู่ในชุดนั้นเป็นระยะเวลาพอสมควร และในบางกรณีแม้ว่าจะมีสมาชิกของชุดได้ถอนตัวออกไปหลังจากชุดนั้นได้ก่อร่างสร้างตัวแล้วก็ตาม องค์การสังคมนี้อาจจะยังคงอยู่ต่อไปอีก โดยจะมีการคัดเลือกสมาชิกใหม่เพื่อทำหน้าที่แทนต่อไป นอกจากนี้ลักษณะพิเศษที่สำคัญของกีฬาอีกอย่างหนึ่ง คือ การที่สมาชิกแต่ละคนในชุดมีหน้าที่แตกต่างกันซึ่งทำให้นับบทบาทและสถานภาพแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งตรงกันข้ามกับในเกมโดยทั่วไป สมาชิกที่เลือกมานั้น อาจจะเป็นไปในลักษณะทันทีทันใด และเมื่อเลิกเล่นแล้วชุดหรือกลุ่มนั้นก็เลิกร้างกันไป

9. กีฬามีมาตรการ กฎระเบียบที่เป็นพิธีรีตองเป็นจำนวนมากและค่อนข้างจะเป็นระบบ สถาบันมากกว่า คือ มีหน่วยงานที่เป็นผู้รักษา มาตรการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎและระเบียบที่ได้วางไว้ เช่น มีองค์กรระหว่างชาติเพื่อรับผิดชอบดูแล เพื่อให้การกีฬาทั้งประเภทสมัครเล่นและอาชีพให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่ได้วางไว้ สำหรับเกมนั้น กฎหรือกติกามักจะบอกเล่ากันปากต่อปากหรือวางกฎในทันทีทันใดเมื่อเลิกเล่นแล้วกฎหรือระเบียบนั้นก็เลิกล้มไป หรือบางทีถ้ามีการวางกติกาไว้ก็ค่อนข้างจะง่ายหรือน้อยกว่ากีฬา

10. ในกีฬามีหน่วยงานที่คอยให้ความสนับสนุนนี้อาจจะเป็นการสนับสนุนทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ เช่น การให้การสนับสนุนทางตรง ได้แก่ มหาวิทยาลัยสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างมหาวิทยาลัย ผู้สนับสนุนทางอ้อม ได้แก่ ชมรมกีฬา ร้านขายเครื่องกีฬาหรือหนังสือวารสารเกี่ยวกับการกีฬา

11. กีฬาต้องอาศัยหลักการทางด้านวิชาการ ความรู้ ทักษะ และอุปกรณ์ที่มากกว่าในระดับที่สูงกว่าเกมหลักวิชาการเหล่านี้อาจจะแบ่งออกเป็น 2 พวกใหญ่ ๆ คือ หลักวิชาการของการกีฬาโดยตรง และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา หลักวิชาการของกีฬาโดยตรงนั้น ได้แก่ (ก) ความรู้ที่จำเป็นและสำคัญในการกีฬา เช่น กฎกติกา กลวิธีการเล่น (ข) ทักษะที่จำเป็นและสำคัญของการกีฬา เช่น การรับ การส่ง การยิงประตู การป้องกันในกีฬา บาสเกตบอล (ค) ลักษณะของสถานที่และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเล่น เช่น ลูกบอล เครื่องแต่งตัว สนามเล่นสำหรับหลักการในทางอ้อมหรือเกี่ยวข้องกับการกีฬา ได้แก่ (ก) ความรู้ที่จำเป็นและสำคัญที่ผู้ฝึก แพทย์สนามหรือผู้ดู ควรจะมี (ข) ทักษะและความสามารถของผู้ฝึก แพทย์สนาม กองเชียร์ คนงาน ควรจะมี และ (ค) สถานที่ประกอบทั่วไป เช่น ที่นั่งคนดู สถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งตัว เป็นต้น

12. ในกีฬามักจะมีพิธีหรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์สำหรับการกีฬาที่มีการปฏิบัติเป็นประจำ เช่น มีการร้องเพลงชาติก่อนหรือหลังการแข่งขัน หัวหน้าชุด ผู้ฝึก หรือผู้เล่นของแต่ละฝ่ายมีการทักทายหรือจับมือกันก่อนและหลังการเล่นหรือแข่งขัน

13. ในกีฬาจะมีขอบข่ายหรือระดับของการศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าในกีฬานั้นมีความจำเป็นจะต้องมีความรู้ทักษะ ตลอดจนกลวิธีในการเล่นต่าง ๆ ในระดับสูง การที่จะได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้เล่นจะต้องได้รับการสอนและการเรียนรู้ที่เป็นพิธีรีตองจากผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และใช้เวลาในการเรียนและฝึกฝนที่นานพอสมควรจึงจะสามารถเล่นให้ได้ดี

14. กีฬามีลักษณะเป็นสถาบันสังคมอย่างหนึ่ง สถาบันสังคมนี้นประกอบไปด้วยองค์การของสังคมซึ่งจัดดำเนินการ ควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา เช่น ชมรมการกีฬา ชุดกีฬา องค์กรบริหารการกีฬาทั้งในระดับชาติและระหว่างชาติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันสังคมทั้งสิ้น องค์กรสังคมทางการกีฬาอาจจะแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ ระดับต้น (primary level) ระดับเทคนิค (technical level) ระดับจัดการ (managerial level) และระดับหน่วยงาน (corporate level)

ระดับต้น (primary level) ได้แก่ ระดับที่สมาชิกทุกคนมีความสัมพันธ์กันเป็นส่วนตัวสามารถที่จะพบปะสังสรรค์ปรึกษาหารือกันได้โดยไม่ต้องมีผู้แทนหรือหัวหน้าเพื่อไปทำหน้าที่แทนสมาชิกขององค์กรสังคมทางการกีฬาในระดับนี้มักจะ เป็นไปโดยไม่มีพิธีรีตองอะไรมาก ตัวอย่างเช่น การเล่นกีฬาในลานวัดโดยทั่วไป

ระดับเทคนิค (technical level) เป็นระดับที่สมาชิกมีจำนวนมากพอที่แต่ละคนจะรู้จักกันได้ แต่ก็ค่อนข้างจะมากเกินไปที่จะพบปะเป็นส่วนตัวจึงจำเป็นต้องแต่งตั้งผู้นำเป็นทางการเพื่อทำหน้าที่แทน ระดับนี้อาจจะเปรียบได้กับระดับชุมนุมสโมสรต่าง ๆ

ระดับจัดการ (managerial level) ในระดับนี้องค์กรเริ่มจะมีจำนวนของสมาชิกมาก ไม่สามารถที่จะรู้จักกันได้ในหมู่ของสมาชิกด้วยกัน แต่สมาชิกแต่ละคนจะรู้จักผู้นำหรือตัวแทนของสมาชิกในแต่ละองค์กรได้ระดับนี้อาจจะเปรียบได้กับระดับสมาคมกีฬาต่าง ๆ

ระดับหน่วยงาน (corporate level) เป็นระดับที่เป็นไปในลักษณะหน่วยงาน ซึ่งมีการดำเนินการตามลำดับขั้น มีความสัมพันธ์กันในทางการงาน

มากกว่าส่วนตัว เป็นศูนย์กลางของการดำเนินงาน เช่น หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการกีฬาทั้งในระดับชาติและระหว่างชาติ เป็นต้น ระดับนี้เปรียบได้กับสหพันธ์กีฬาระหว่างชาติต่างๆ

15. กีฬามีลักษณะเป็นสภาพการณ์ของสังคมอย่างหนึ่ง เพราะการมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกีฬานั้นอาจจะแยกได้ตามระดับและชนิดซึ่งขึ้นอยู่กับระยะเวลา ความบ่อย หรือ ความมากน้อยของการเกี่ยวข้องนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกีฬาอาจจะแยกออกได้เป็น 2 พวก คือ ผู้ผลิต (producer) และผู้บริโภค (consumer) ผู้ผลิต นั่นคือผู้ที่มีส่วนร่วมในการกีฬาโดยตรงทำให้มีกิจกรรมกีฬาขึ้น ส่วนผู้บริโภค นั่นคือ ผู้ที่มีส่วนในการกีฬาโดยทางอ้อม

ผู้ผลิตอาจจะแบ่งออกเป็น 3 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับต้น (primary consumer) ระดับกลาง (secondary consumer) ระดับปลาย (tertiary consumer) ผู้ผลิตระดับต้น (primary producer) ได้แก่ ผู้เล่นกีฬานั้นๆ เองผู้ผลิตระดับกลาง (secondary producer) ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่จัดและดำเนินการให้มีการเล่นกีฬา เช่น เจ้าหน้าที่ ผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอน เป็นต้น ผู้ผลิตระดับปลาย (tertiary producer) ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการกีฬาแต่ไม่เข้าไปในลักษณะทางตรงที่ทำให้เกิดการกีฬาขึ้นเช่นหัวหน้าเชียร์

ผู้บริโภคก็อาจจะแบ่งได้เป็น 3 ระดับเช่นเดียวกัน คือ ระดับต้น (primary consumer) ระดับกลาง (secondary consumer) ระดับปลาย (tertiary consumer) ผู้บริโภคระดับต้น (primary consumer) คือ ผู้ที่ดูการเล่นกีฬาโดยตรงจากสนามเล่น ผู้บริโภคระดับกลาง (secondary consumer) ได้แก่ ผู้ดูหรือฟังจากวิทยุหรือโทรทัศน์ ผู้บริโภคระดับปลาย (tertiary consumer) คือ ผู้ที่ตามอ่านข่าวสารเกี่ยวกับการกีฬาจากหนังสือพิมพ์หรือวารสาร

ประโยชน์ของกีฬา

กีฬาถือว่าเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและมีประโยชน์แก่บุคคลมาก การเล่นกีฬาที่ถูกต้องตามอุดมคติของการกีฬา คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อมิตรภาพ และ กีฬาเพื่อความสนุกสนานแล้วจะช่วย

ให้บุคคลเป็นผู้ที่มีกำลังร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบันได้ทรงตรัสไว้ว่า “กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ” จากคำตรัสที่สั้นแต่มีความหมายอย่างลึกซึ้งนี้ พระองค์ได้ทรงชี้แจงให้เห็นความสำคัญและคุณประโยชน์ของการเล่นกีฬาว่ามีมากน้อยเพียงใดนั่นเอง ท่านเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี หรือที่รู้จักกันดีในนามว่า “ครูเทพ” ได้แต่งเพลงกราวกีฬามีเนื้อร้องตอนหนึ่งว่า “กีฬา กีฬาเป็นยาวิเศษ แก้กองกิเลสทำคนให้เป็นคน” ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า กีฬานี้เป็นยาวิเศษจริงๆ คือ ถ้ามีการเล่นอย่างถูกต้องตามหลักของการกีฬาแล้ว กีฬาจะช่วยให้คนที่อ่อนแอเป็นคนที่แข็งแรง คนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์เป็นคนที่มีสุขภาพสมบูรณ์ คนที่มีใจแคบเห็นแก่ตัวเป็นคนที่มีใจกว้างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คนที่ไม่มีระเบียบไม่มีวินัยเป็นคนที่มีระเบียบมีวินัย คนที่มีลักษณะท่าทางไม่สง่าผ่าเผยเป็นคนที่มีท่าทางสง่าผ่าเผย คนที่ขี้ขลาดขี้อายไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีความกล้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง คนที่เชื่องซึมเป็นคนที่มีร่าเริงเห็นคุณค่าของการมีชีวิตอยู่และอื่นๆ อีกมาก ประเทศชาตินั้นจะมีพลเมืองที่มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพสมบูรณ์ มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬามีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคีในระหว่างกันและกันซึ่งเป็นสิ่งที่นำมาแห่งการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป รัฐบาลไทยทุกยุคทุกสมัยจึงได้มีนโยบายอย่างชัดเจนในการที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนพลเมืองทุกคนได้เล่นกีฬาเป็นประจำอย่างทั่วถึงกัน ประโยชน์และคุณค่าของการเล่นกีฬาตามอุดมคติของการกีฬา พอจะสรุปได้ดังนี้คือ

1. ทำให้ร่างกายมีความแข็งแรง มีสุขภาพดี ไม่แก่เกินวัย ดังคำกล่าวที่ว่า “ทำให้สาวเสมอสวยเสมอและหนุ่มเสมอหล่อเสมอ”

2. ทำให้ทักษะในการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้ด้วยความสง่างามคล่องแคล่วว่องไวตลอดจนการมีทักษะในการเล่นกีฬานั้นๆ ดีขึ้น

3. ทำให้จิตใจแจ่มใสสดชื่น อารมณ์ดีร่าเริง และเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี

4. ทำให้เป็นผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬา รู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักอภัย มีระเบียบวินัย และมีความรักความสามัคคีระหว่างกันและกัน

5. ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการเล่นกีฬามาประยุกต์ใช้กับการรักษาสุขภาพ และการมีชีวิตรอยู่ในสภาพการณ์จริง

6. ทำให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นไปในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์

7. ผู้ที่ได้เข้าถึงซึ่งรสของกีฬาอย่างแท้จริงแล้วจะเป็นผู้ที่มีความรักและสนใจในการเล่นกีฬา และเล่นกีฬาเป็นประจำ

เพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอแนะนำประโยชน์ของการกีฬาซึ่งเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) “ครูเทพ” ได้นำมาประพันธ์เป็นเนื้อร้องเพลงกราวกีฬาดังต่อไปนี้

พวกเรานักกีฬาใจกล้าหาญ
คราวชนะรุกใหญ่ไม่รีรอ
(สร้อย) ฮีม ฮีม ฮีม ฮีม
แก้กองกิเลส ทำคนให้เป็นคน
ตะ ล้ำ ล้ำ

ร่างกายกำยำล่ำเลิศ
แข็งแรงทรหดอดทน
ใจคอมั่นคงทนงศักดิ์
รู้แพ้รู้ชนะรู้อภัย
ไม่ชอบเอาเปรียบเจียบแข่งขัน
มีส่วนร่วมตัวเบือเหลือกำลัง
เล่นรวมกำลังกันทั้งพวก
ไม่ว่างงานหรือเล่นเป็นไม่กลัว

เชี่ยวชาญชิงชัยไม่ย่อ
คราวแพ้ก็ไม่ท้อกัดฟันทน
กีฬา กีฬา เป็นยาวิเศษ
ผลของการฝึกตน เล่นกีฬาสากล

กล้ามเนื้อก่อเกิดทุกแห่งหน
ว่องไวไม่ย่อระย่อใคร (สร้อย)
รู้จักที่หนีทีไล่
ไว้ใจได้ทั่วทั้งรักชัง (สร้อย)
สู้กันซึ่งหน้าอย่าลับหลัง
เกลียดชังการเล่นเห็นแก่ตัว (สร้อย)
เอาชัยสะดวกมิใช่ชั่ว
ร่วมมือกันทั่วก็ไชโย (สร้อย)

บรรณานุกรม

- Cailois, R. "The Structure and Classification of Games," in **Sports, Culture, and Society**. Edited by J.W. Loy and G.S. kenyon. New York: McMillan, 1969.
- Daniels, A.S. "The Study of Sports as an Element of Culture," in **Sports, Culture, and Society**. Edited by J.W. Loy and G.S. kenyon. New York : McMillan, 1969.
- Grave, H. "A Philosophy of Sport," **Contemporary Review**. 78:877-893; December 1960.
- Hawks, G.W. "Games are for Playing," **Journal of Health, Physical Education, and Recreation**. 25 : 23; May 1963.
- Pavlich, M. "The Power of Sport," **Journal of Arizona Association for Health, Physical Education, and Recreation**. 10 : 9-10; November 1966.
- Robert, J.M.; Art, M.J., and Bush, R.R. "Games in Culture," **America Anthropologist**. 61 : 597-605; August 1959.
- Robert, J.M. and Sutton-Sutton-Smith, B. "Child Training and Game Involvement," **Ethnology**. 1: 166-285; January 1962.